

BİBLİYOGRAFYA :

Mes'ûdî, *Mürûc'ü'z-zeheb*, I, 13; İbn Hibbân, *eş-Sikât*, Haydarâbâd 1403/1983, IX, 125; İbnü'n-Nedîm, *el-Fihrist* (Tecdüdd), s. 120; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, V, 357-358; Sem'ânî, *el-En-sâb* (Bârûdî), V, 505; İbnü'l-Esîr, *el-Lübâb*, III, 315; Zehebî, *Mizânü'l-i'tidâl*, III, 582; a.mlf., *el-Müştebih*, s. 644; İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, IX, 227; a.mlf., *Tebîsirü'l-müntebih*, s. 1422; a.mlf., *Takrîbü't-Tehzîb* (Avvâme), s. 484; Abbas el-Azzâvî, *et-Ta'rif bi'l-mü'errihin fi 'ahdi'l-Mogol ve't-Türkmân*, Bağdad 1376/1957, s. 239; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mü'ellifin*, IX, 88-89; F. Rosenthal, *A History of Muslim Historiography*, Leiden 1968, s. 89, 410, 509; *Ah̄bârü'd-Devleti'l-'Abbâsiyye ve fihî Ah̄bârü'l-'Abbâs ve velehdî* (nşr. Abdülâzîz ed-Dürî), Beyrut 1971, neşreden girişi, s. 7-16; F. Omar, "İbn al-Naṭṭāḥ", *El²* (İng.), III, 899; Hasan Yûsufî Eşkûrî, "İbn Neṭṭāḥ", *DMBİ*, V, 50.

SELMAN BAŞARAN

İBNÜ'n-NUSAYR
(ابن النصور)

Ebü Şuayb Muhammed
b. en-Nusayr en-Nemîrî
(ö. 270/883)

**Nusayrîliğin kurucusu olduğu
ileri sürülen kişi
(bk. NUSAYRİLİK).**

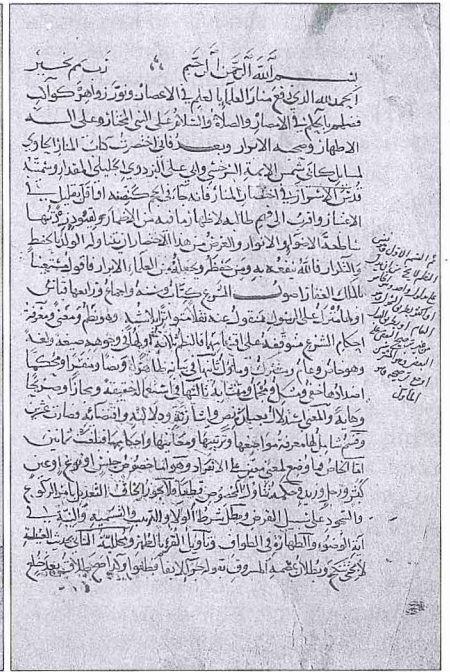
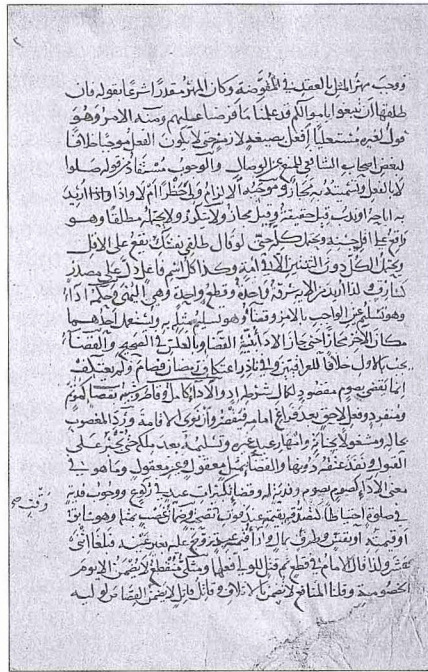
İBNÜ'r-RABVE
(ابن الربوة)

Ebü Abdillâh Nâsirüddîn
Muhammed b. Ahmed b. Abdilâzîz
el-Konevî ed-Dımaşkı
(ö. 764/1363)

Hanefî fakihî.

Aslen Konyalı olup 679 (1280) yılı başlarında Dımaşk'ta doğdu ve burada yaşadı. Radıyyüddin İbrâhîm b. Süleyman el-Mantıkî'den Burhâneddin el-Merginânî'nin *el-Hidâye* adlı eserini okuyarak 721 (1321) yılında fetva icâzeti aldı. Ayrıca Sadreddin Ali el-Hanefî ve İbn Balaban'dan fıkıh öğrendi. Fıkıh, usûl-i fıkıh, ferâiz ve Arapça gramerinde uzmanlaştı. Dımaşk'taki Yelboğa el-Yahyâvî Camii'nde müderris ve hatip olarak görev yaptı. el-Mukaddemiyetü'l-Cevvâniyye Medresesi'nde ders verdi. Ebü İshak Burhâneddin İbrâhîm b. Mûsâ b. Eyyûb el-Ebnâsî kendisinden ders ve fetva icâzeti aldı. 759'da (1358) gittiği Kahire'de bir süre ikamet etti. Hac görevini yerine getirdikten sonra Dımaşk'a döndü ve 20 Cemâziyelevvel 764 (7 Mart 1363) tarihinde burada vefat ederek Süfiye Kabristanı'na defnedildi.

İbnü'r-Rabve'nin eserlerinden, yalnız Ebü'l-Berekât en-Nesefî'nin usûl-i fıkıha dair *Menârü'l-envâr*'ının muhtasarı olan

İbnü'r-Rabve'nin *Kudsü'l-esrâr fi'htîşârî'l-Menâr* adlı eserinin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Şehid Ali Paşa, nr. 664/1)

Ḳudsü'l-esrâr fi'htîşârî'l-Menâr günümüze ulaşmıştır (Süleymaniye Ktp., Şehid Ali Paşa, nr. 664/1, vr. I-14; Lâleli, nr. 3658, vr. 86-105). Kaynaklarda adı geçen diğer eserleri de şunlardır: *Şerhu'l-Menâr*, *el-Mevâhibü'l-Mekkiyye fî şerhi Ferâ'izi's-Sirâciyye*, *ed-Dürü'l-münîr fî hal-li işkâli'l-kebîr* (Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî'nin *el-Câmî'u'l-kebîr*'inin şerhidir). Ayrıca Kâtib Çelebi, Habbâzî'nin eksik kalan *el-Hidâye* şerhini *Tekmilâtü'l-fevâ'id* adıyla tamamladığını kaydeder (*Keşfü'z-zunûn*, II, 2033).

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Râfî, *el-Vefeyât* (nşr. Sâlih Mehdi Abbas – Beşşâr Avvâd Ma'rûf), Beyrut 1402/1982, II, 256-258; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, XIV, 300; Kureşî, *el-Cevâhirü'l-mudıyye*, III, 42-43; İbnü'l-İrâkî, *ez-Zeyl 'ale'l-İber* (nşr. Sâlih Mehdi Abbas), Beyrut 1409/1989, I, 115-117; Makrîzî, *es-Sûlûk*, III/1, s. 88; İbn Kâdî Şühbe, *et-Târîh* (nşr. Adnân Der-vîş), Dımaşk 1994, II, 412; III, 98, 117, 235; İbn Hacer, *ed-Dürerü'l-kâmine*, III, 327; İbn Tağrîberdî, *en-Nücümü'z-zâhire*, XI, 83; İbn Kutluboga, *Tâcü't-terâcim fî tabakâti'l-Hanefiyye*, Bağdad 1962, s. 61; Nuaymî, *ed-Dâris fî târihi'l-medâris* (nşr. Ca'fer el-Hasenî), Kahire 1988, I, 598; İbn İyâs, *Bedâ'ü'z-zühür*, I/2, s. 9; *Keşfü'z-zunûn*, I, 570; II, 1247, 1824, 2003, 2033; Leknevî, *el-Fevâ'idü'l-behiyye*, s. 156; Tebrizî, *Reyhânetü'l-edebe*, Tebriz 1347 hş., VII, 532; Brockelmann, *GAL*, II, 251; *Suppl.*, II, 265; Kahrâr Mukîmî, "İbn Rabve", *DMBİ*, III, 546-547.

CENGİZ KALEK

İBNÜ'r-RAKİK

(bk. RAKİK el-KAYREVÂNÎ).

İBNÜ'r-RÂVENDİ
(ابن الراوندی)

Ebü'l-Hüseyn Ahmed b. Yahyâ
b. Muhammed b. İshâk er-Râvendî
(ö. 301/913-14 [?])

**Mülhidge fikirleri yanısıran eserleri
ve müfrit Şiiğiyle tanınan
kelâm âlimi ve filozof.**

Horasan'ın Merverrûz şehrine bağlı Rîvend köyünde dünyaya geldi. Ancak muhtemelen İsfahan'ın köylerinden Râvend'de doğduğu yolundaki yanlış bir rivayetten dolayı Râvendî nisbesiyle tanındı. İbnü'l-Cevzî onu Rîvendî olarak anan müelliflerin ilkidir (*el-Muntazam*, VI, 99). Hayatının en önemli dönemini Bağdat'ta geçirdi. Buraya gelişinde Mu'tezile fikir çevreleriyle yakın temas kurduysa da daha sonra bu çevreyle arası bozulunca bir kısmı Şii karakterli, bir kısmı mülhidlik sayılan görüşleri yüzünden aleyhinde şiddetli bir kampanya başlatıldı. Birbirinden çok farklı fikir akımlarının katıldığı bu kampanyaya sebebiyle İslâm düşünce tarihinde